

Nro. 13.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből, Kedden Februarius 12-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s.

Lembergől e'képpen irtak Jánuarus 27-dikén. — „

It e' hónap' 24 dikén az Artillerista seregek egy tsapatja négy szegletű rendet formálván, 's annak közepében Agyúzó Generális Gilet megjelenvén, Májor Wopatarni egy Felséges Rendelést olvasott-fel, a' melyből Felséges Urunknak az ágyúzó sereg eránt viseltető atyáskodása nagy mértékben kitündöklik. Velős foglalatja a' Rendelésnek ennyiben áll: — „

„Eö Cs. Kir. Felsége az Artillerista sereghez, az ő mindenütt bizonyított maga' megkülönböztetésiért, különös kegyelmének jelét akarván mutatni, meghatározni méltóztatott, hogy ennek-

tánna mind azok a' Fel-tisztek, a' kik ezen seregnél magokat mint derék katonák és betsületes emberek úgy viselvén abból nyugodalomra lépnek, egy gráditsal feljebb való rangot és ahhoz való penziót kapjanak. Az Al-Hadnagyok Fel-Hadnagyi rangal és 300 Forint penzióval lépnek ki. A' Fel-Agyúzóknak ruhapénze 190 Forintra emeltetett; az Al-Agyúzóknak Jan. 1-ső napjától fogva napjára 8 kr. hópénz rendeltetett. A' valóságos invalidus Artilleristákra különös tekintet leszen az a'probb szolgálatoknak megüressedésekkór. Ha kik a' Capitulatzió idejének eltelése után magokat egész életekre ismét elkötelezik, 120 Forint foglalót kapnak. A' szabad verbalást is megengedi ő Felsége az Artillerista-seregnek; 120 Forintra emeltetik a' béállóknak adandó foglalópenz, de egész életekre elkötelezni tartoznak magokat.

Orosz Birodalom.

Az Orosz armádiától éképpen ilyen örvendetes dolgokat irt egy magát meg nem nevező tiszt az atyjához: —

„A' mi armádiánk tavaly késő őszön Nicopolisból Rustschukba menvén, igen megillető módon fogadtattunk az ott lévő nép' által. A' Bulgáriai papság fényes készülétekkel eleibe jött az armádiának. Több mint 100 igen szépruhába öltözködött ifiak jöttek a' popsággal együtt elönkbe. Kezeikben minnyájok pálmaágatskákat tartván, papi tsendes énekléseikkel a' levegő eget hasogatták. A' Metropolita, ki a' maga ezüst színbe öltözött hajával már az égi lakosokhoz hasonított inkább mint a' földiekhez, a' fő vezérhez Gróf Kamenskihez közelitvén, hozzá

Égy köszöntő beszédet intézett, és fejére borostyán koszorut tett. Ezen szempillantat egészen felgerjesztette bennünk annak egész mértékben való érzését, melly szérent ditsekédve elmondhatjuk azt, hogy mi nem azért vagyunk katonák, hogy ember társainkat kiirtsuk, hanem hogy hitünknek ezen országbanlakó sorsosait megszabadítsuk, a kik igen örvendenek, hogy már most magokat hazánkfiaink közé számlálhatják.

Egy betses levélben szép jegyzések jöttek ki a' Törökök és Oroszok között folyó hadakozásnak kezdődéséről, folyamatjáról, 's mostani állapotjáról, mellyek közzül mi is méltónak itéljük a' minden napi historiai egymásból való folyásra nézve a' következőket röviden ide tenni: —

Kiütvén az 1806-dik esztendőben a' Pruszszia ellen való hadakozás, és az Orosz ország-lószerk mint Pruszszia szövetségese és segítő társa, attól tartván, ne hogy a' Frantziák a' Törökökkel össze szövetkezhén, az Orosz birodalomnak délre fekvő Európai részein tegyenek valamelly tsapást, a' dolognak az által kívánta eleit venni, hogy a' Duna' bal partja' vidékeit elfoglaltassa, 's vigyázó tsapatokkal megrakassa. Ezen plánum szerént ment volt bé akkor Orosz vezér *Michelson* elébb *Jassiba* 's azután *Bukarestbe*. Ugyan akkor Generális *Maiendorf* is előnyomult rész szerént külömbkülömb szintések ségedelmével, rész szérent pedig érorszak által is, a' Duna leg alsó részeire, a' Bessarábiái határookra.

„Ilyen állapotban voltak Oláh ország, Mol-

dova, és Bessarábia, midőn végezetre egyszer a' Tilsiti fegyvernyugvásnak híre oda is megérkezvén, ez ekkor ott is minden további tsatázásnak véget vetett, minthogy abban Napoleon a' Törököket is befoglalván, arra vitte a' dolgot, hogy a' békesség a' Törökök és Oroszok között is helyre álljon. *Slobosia* volt az alkudozás' helye, a' hol Gen. Michelson folytatta, Frantzia Oberster Guillemotnak mint a' Napoleon részéről való Bíztnak jelenlétében, a' Török Bíztnokkal való alkudozást. A' békeséges kötés megkészült. Nevezetes feltételei ezek voltak: — *Serbia* a' kötésből kihagyattatván, magára hagyattatott; *Moldova* és *Oláh ország* *neutrálisoknak* lenni hirdettettek, és meghatározatott, hogy azokból az orosz seregek azonnal kimenjenek. —

„Igy állottak a' dolgok a' Törökökkel éppen akkor, midőn Gen. Michelson meghalálozván, helyette a' fő vezértséget az a' Generális Maiendorf vette által, a' ki Bessarabiát elfoglalta volt. A' Slobosiai kötés szerint már kikellett volna az Oroszoknak menni ezen tartományokból. Generális Maiendorf sajnálotta, hogy ily sok elfoglalt földet egy kardrántás nélkül ilyen módon oda kelljen hagyni. Megakadályoztatására eszközt talált. Eszébe vette, hogy a' kötésben meghatározott módon csak *Oláh Ország* és *Moldova* emlittetnek, Bessarábia pedig kifejezve nem fordult elő. Ő tehát a' helyett hogy Oláh országból és Moldovából, mint a' kötésben ki volt téve a' Dniesterhez vezérelte volna, az Orosz armádiát a' Pruth vizén által *Bessarábiába* vitte.

„Az alatt hogy ezek történtek, kiküldöttjei

által minden felé elhíreltette Gen. Maiendorf, hogy a' kötésnek megerősítettése Petersburgból leg kisebb kétség nélkül meg fogna kevés hetek alatt érkezni, melyhezképpest a' kereskedésnek, mindenek bátorsággal utánna láthatnak. Ezen fogás által is tökéletesen elérte czélzását. Azok a' Török seregek, a' melyeknek már most Serbia meghódoltatására kellett volna menni, hallván a' hirt, széllyel oszlottak, hogy a' kereskedésbéli spekulációkhoz ismét hozza foghaszanak. A' Török vezérnek nem maradott elegendő serege arra, hogy Serbiát megzabolázhatta volna. Így tehát a' Serbiaiak is megmentődtek leg alább addig, mig a' környülállások ismét megváltoztak, melyre ismét alkalmatosság adta magát nem soká elő. —

„Sutschy az új Hospodár sugallást kopott valami más tsatornán arra, hogy az előbbeni Hospodáron mint ellenségén álljon boszszút, leg alább ne engedjen néki arra időt, hogy sok kintsét elvihesse. Sutschyt a' kintskivánás megtsalván, számos fegyveres tsoportal Oláh országba a' Dunán általütött, 's annak alkalmatosságával az előltalált falukat és szőlő hegyeket felprédáltatta, melynek híre elfutamadván, a' mondatott, hogy a' Törökök a' kötést megrontották, mint-hogy Oláh országba ismét béütvén, posztítanak. Generális Maiendorf is úgy ítelt részéről, hogy az Oroszoknak sintsen többé okok a' kötésnek megtartására, melyhezképpest Moldovát és Oláh országot hevenyében ismét elfoglaltatta.

Török Birodalom.

Nem régen így irtak a' Törökök és Oroszok között folyó hadakozásnak jelen való állapotja

felől: A' fegyverek halgatásban vannak. A' békességet vagy hadakozást illető hírek, majd arra majd erre ingadoznak. Az Oroszok számos segítő sereget várnak a' birodalom' belső részeiről téli tanyáikhoz. A' *Schumlai* kemény Török tanyának még egy felől *Várna*, más felől *Kiddin* teszik az oltalmazó végbástyaait. Az új táborozás elkezdődvén, még csak ezen két erősségek okozhatnak az Orosz ármádiának néminémű félelmet a' háta mögött. Ha ezek egyszer elesnek, azután egész erejüket *Schumlának* fordíthatják az Orosz vezérek. — Most e'képpen írnak a' Duna alsó vidékeiről: — „

„*Serbia*' állapotjának jobbra vagy balra való eldőlése, mint látszik, nem meszsze van. *Oláh* országból sok fegyveres seregek folytatják útjukat erre felé, a' melly környűllálláshozképpest *Czerny* a' napokban, mint beszéllik, e'képpen szollott: Nékem *Belgrádban* nintsen fegyveres népi társaságom, hanem egy-egy török ellenség ellen nem kell' táraznom. *Nissánál* és a' *Drina* mellett kell' nekünk keresni az ellenséget. — Egyébiránt azt is mondják, hogy bizonyos rész azon volna, hogy *Czerny Györgyöt* letétesse a' fő vezérségből.

Nagy Britannia.

A' Parlamentom üléseit Januárius 15-dikén forma szerént való módon elkezdette a' birodalomnak nagy petsétjével megerössítettett Commissió. Az Alsó'Ház' eleibe terjesztetett leg első tárgy volt az a' *Bill* (projectom) melly a' felállítandó Régenséget illető intézeteket fejeziki, a' szerént, mint már az ellőbbeni tanátsko-

zásokban megállíttatott. Valóságos foglalatja ezen *Régensi Billnek*, ennyiben áll: —

„A' Vallisi Princz Királyi hatalommal fog élni, bizonyos határok közzé szoríttatva. A' mostani Titulárisok megmaradnak hivataljaikban addig, míg a' Régens más rendelést nem teszen felőlök. Mihelyest ő Királyi Felsége meggyógyul és kinyilatkoztatja, hogy a' maga hatalmának folytatásához ismét hozzá akar fogni: a' jelenlévő *Actának* ereje azonnal megszűnik, és minden más egyéb *Acták*, a' mellyek ezen fundálódván még ennekutánna származhatnak, semmit nem fognak érni. Minden *Acták*, parantsolatok, tisztnevezések etc. mellyek a' Királynak meggyógyulásáig fognak a' jelenvaló *Actával* megegyezőleg származni, azután is még maradnak erejekben, mind addig, míg a' Király egyebet nem parantsol. A' Régensi *Acták* között egyiknek sem leszen ereje különben, ha tsak a' Király ő Felsége nevében és a' jelenlévő *Actának* intézetei szerént nem fog készíttetni. A' Régens úgy tartatik, mint egy olyan személy, a' ki egy kirendeltetett (más helyett való) hivatallal van fel ruháztatva, a' Titkos Tanáts előtt megesküszik, és oly nyilatkoztatást teszen, a' milyent azok a' személyek, a' kik e' féle hivatalokkal felruházttatva vannak, tenni köteleztetnek. A' Régensnek nem leszen az a' jussa, hogy bizonyos időnek előtte Pairiméltóságokat osztogathasson ki, vagy hogy azoknak gondóltató örökösökét a' Parlamentomba hívhassa, vagy pedig hogy valakit valamelly kétség alatt lévő titulusra nézve megerőssiitsen. Hóltig tartó tisztségeket és olyanokat, mellyeknek bizonyos ideig

való tartása nem egyedül csak a' Felségnek akaratjától függ, nem adhat; kivéven tsupán azokat, mellyek a' törvény' intézetei szerént holtigtartók, vagy a' mellyeknek tartása a' Titulárisoknak jó magok viséletektől függ; továbbá a' Cancellarius, a' Bírák 's több éfélék' penzióját. A' Régénsnek nem leszen jussa, hogy valami olyan Billnek Királyi erősséget adjon, vagy pedig valami olyan már meglévő Billt vissza vegyen, melly által a' Korona örökös következésben változás tétetődhetne. A' Régénsnek Nagy Britanniában kell lakni, és Catholica személyt feleségül nem vehet. —

„A' Király' személye eránt való gondoskodás, 's az illendő számú Udvari személyeknek kinevezése, a' Királyné ő Felségére bízattatnak, és segítségére egy Tanáts nevezetik melléje. Ez a' tanáts a' jövő Aprilisnek egyik napján, és azután minden fertály esztendőnek első napján özsze gyülekezik, és nyilatkoztatást teszen a' felől, hogy a' Király egészsége mitsoda állapotban légyen. Ez a' nyilatkoztatás írásban a' Titkos Tanáts' Elölülőjéhez küldettetik, hogy ez azt a' Londoni Udvari Újságban nyomtattassi-ki. A' Királyné mellé adatandó Tanáts az Orvosokat megesketi, és így halgatja meg őket a' Király' betegségének mivólta felől. Ha meggyógyul a' Király, azt a' Királyné és a' mellette lévő Tanáts, a' Titkos Tanáts'hoz küldendő jelentés által nyilatkoztatják-ki; melyhezképpest a' Titkos Tanáts öszszegyülekeztvén, ezen nyilatkoztatást a' jegyzőkönyvbe béiratja. Véghez menvén az a' formalitás, a' Király azután azonnal özsze hivatthatja egy önnön kezével aláirt Acta által a'

Titkos Tanácsot. Ha ő F.ge azon Titkos Tanácsban, melyet ezen formalitások szerint összehívattatott, olyan nyilatkoztatást teszen, hogy ő Felségének a' Királyi hatalom' személyes folytatásához ismét hozzá fogni tettik: ezen esetben egy Proklamatiót adatk-i ő Felsége, a' melyben a' maga akaraját közönségesen kihirdeteti. Ezen Proklamatióknak a' nevezett Titkos Tanács' tagjai is alája írják neveiket, és ez, az egyéb ehez tartozó Actákkal egyetemben, a' Lord Májorhoz (a' Londoni Polgármesterhez) küldtetetik, és ezzel a' Regensi Actának ereje megszűnik. —

„Abban az esetben, ha a' Régens vagy a' Királyné ő F.ge megtalálnak halni, és a' Parlamentom' ülései elhalasztva vannak: ez azonnas összsze gyülekeznek össze, és tanácskozásait folytatni elkezdi. Ha el van bomolva a' Parlamentom, és még új tagok választva nintsenek; a' régiek gyülekeznek össze, és hozzá fognak tanácskozássaikhoz. Azon esetben, ha a' Királyné megtalál halni, a' mellé rendeltetve lévő Tanácsra bizattatik a' Királyra való gondviselés.

Januárius 21-dikén meglehetősen kezdett lenni a' Király. — A' Régens Hertzeg nagy fájdalmakat szenvedett a' pódagrában.

Most két névezetesebb részrehajlás uralkodik a' Parlamentom' tagjai között szembetünőképpen, úgymint a' Greenville és Foks követőik. Azt jegyzik-meg felőllok, hogy a' Régenségnek felállításától fogva Greenville még egyszer sem volt szemben a' Régensel, Lord *Holland* pedig, ki a' Foksisták közzé tartozik, kétszer is. Egyszer a' Princz maga volt nálla, Közönségesen tudva

van, mint ezt magok a' Frantziák is örökké hirtelik, hogy a' Foksisták a' bekességnek javaslói legyenek. Ezen környűlállásból tehát azt a' leg rövidebb következtetést huzzák-ki némelyek, hogy a' Vallisi Hertzeg' Régensége alatt talám békessegeőbb ábrázatot vehet-fel a' félig felfordúlt világ.

I r l a n d i a.

A' Párisi Monitör hirdeti, hogy Irlandiában sok helyeken nagy zúgás uralkodik a' nép között: hogy Watterford és Triperary nevű tartományokban éjelenként sok gyilkosság és halál történik; hogy a' támadók számos tüzelő fegyverre is szert tettek; 's hogy a' békességszerető lakosoknak sem személyek sem vagyonjok nem bátorságos tsak egy óráig is.

BC Dublin, Jan. 15-dikén. Itt az Orszaglószték ilyen katonaparantsolatot hirdettetett-ki a' mult pénteken: — „Tudtunkra adatott, hogy a' Catholica religion lévő katonák megfőtöttattak abban, hogy hiteksorsinál jelenhessenek-meg az istentiszteleten; sőt hogy némely esetekben az elsőséget tartó vallás' istentiszteletén megjelenni is kéntelenítették legyen: ehezképeest parantsoltatik a' komendáns tiszteknek, hogy gondjok legyen arra, hogy e' félék ennekutánna az ő vezérlések alatt lévő seregeknél ne történjenek, mint-hogy az e'féle tselekedetek az 1806-ban Május 4-dikén kijött parantsolattal ellenkeznek. A' Catholica és egyéb hiten lévő katonák azzal a' jussal birnak, hogy külömbkülömbféle istentiszteleteiken mindenkór megjelenhessenek, és a' legfőbb hatalmat önnön módjok szerént ditsóithesék, valamikor a' miatt a' Királyi szolgálat ne

szenved, még pedig éppen olyan rendtartással és szabadsággal, mint az elsőseget tartó hiten lévő katonák.

Néhány katonák és ágyúzó legények, a' kik Enneskillenben vannak kvártélyban, még ezen pénteken reggel is kifordított formaruhában kén-telenítették katonaszolgálatot tenni, azért, hogy önnön templomjokba mentek istentiszteletre. De csak hamar égszerre megváltoztak a' környülál-lások; kiadattatván az előhozott parantsolat a' következett vásárnapon már két tisztt vezette az őrizeten ott lévő Catholicus katonákat a' magok templomjokba.

Hasonlót említenek nagy háláadással a' New-ryből jött tudósítások, azt jegyezvén-meg, hogy ott Januárius 13-dikán mentek az őrizethez tar-tozó Catholicus katonák három tisztektől vezet-tetvén előbbszőr a' Catholicusok kápolnájába.

S v é t z i a.

Mennyire tettedjen a' Frántzia országlozsek-nek vigyázósága az Anglusokra nézve, megtet-szik a' Párisi Monitörnek itt következő szavai-ból: —

„Swinemindéből így irnak Jan. 6-dikán. Az-ólta, hogy Svétzia Anglia ellen hadat hirdetett, sok nagy hajók-eveztek-bé a' Gothenburgi kikö-tőhelybe, a' mellyek *colonialis* (indus) portéká-val voltak terheltetve. Lehetett szemlélni ezen portékákközött vas abrantsos's egész négy szeg-letű gypottbálokat (nyalábokat). Kézi mivek és fábrikai portekák is találtattak ezen hajókon. A' nyaláboknak (pakétoknak) friss és tsinos vól-tok szembetünőképpen mutatta, hogy nem az Amérikai szabad státusoknak kikötőhelyeikből,

hanem egyenesen Angliából jöttek. A' dohányos ládák, mellyek úgy vitettek-bé, mint ha dohány és tzukor lett volna benne, tsupa fejer árúportékával voltak megtöltve. Egy részét ezen árúportékáknak az a' hajó vitte oda, melynek Kapitány Brovoor a' komendánsa; a' portékát *Hull* nevű Anglus gondviselő rakatta-ki a' hajórol.

P r u s z s z i a.

Beszéllik, hogy Napoleon Császár a' Berli-
ni udvarnál barátságos jelentést tétetett a' felől,
hogy a' Hanseatica városokat 's egyéb már tudva
lévő Északi Német országi vidékeket a' Frantzia
birodalomhoz foglalta; de ugyan ennek alkal-
matosságával ismét bizonyossá tétette a' Királyt,
hogy ezen változásoknak, mellyek Északi Német
országban történtek, Napoleon Császárnak Prusz-
szia eránt viseltető jó indulatjában semmi gyen-
gülést okozni nem fognak, 's azon kezességet,
mellyet a' Császár a' Pruszszia Státusoknak fenn-
maradások eránt felvált, gyongébbé telyes-
séggel nem teszik.

A' Berlieni Politziai Előlülő közönséges hir-
detés által minden ott lévő uraságokat megszol-
lított, vagy meghívott, hogy az, kinek kotsissa
November 25-dikén estve a' theátrum után egy
4 személyekből álló egész familiát eltapodtatott,
magamagát jelentse-bé, minthogy ha a' dolog
más útonmódon ki talál világosodni, maga az
uraság fog a' történetért felelni. Az eltapodta-
tott személyek veszedelmes sérelmeket kaptak:
hanem hogy mitsoda uraság' kotsissa tapodtatta-
le őket, még ki nem tanulhatták.

Frantzia Birodalom.

A' két *Seversi* erdőkerületben ilyen találmány

által tették az erdőmesterek a' Napoleon Császár házasságát emlékezetessé. Két fát ültettek, melyeknek héjjok alá egy-egy on táblátskák tétetőd-
vén, azt az idővel erőssödő fa-héj mintegy egész-
len, a' fába fogja elrejteni, (incrustálja). Az
ontáblákon ezek olvastatnak: *Napoleonis magi,
Franc. Imp. Ital. Regis; Mariae Ludovicae, Ar-
chiducissae Aust. nuptiae tantum fortunatae me-
moriam haec arbor fuit educta custodibus nemorum
anno 1810.*

Napoleonnak azon végzésére nézve, mely
szerént a' dohánynak administratzióját a' Státus'
foglalatoságává tette, ilyen magyarázó megjegy-
zéseket olvasunk a' közönséges levelekben: —
„Az adófizetést illető Frantzia Systema szerént
az adónak kétféle neme van, úgymint: *Egyenes*
és nem *Egyenes*. Az egyenes adót teszik, az in-
gatlan és ingó vagyontól, a' luxusra tartozó dol-
goktól, a' személytől vagy főtől, 's az ablakok-
tól és ajtóktól fizetendő adók; azoknak mennyi-
ségét a' Törvényhozó-gyűlés esztentőnként szok-
ta formális törvény által meghatározni. A' nem
egyenes adók közzé tartoznak azok a' fizetések,
mellyeket az étel és ital nemeiért (consumtio),
külömbkülömb beirodásért (privilegiumért, pa-
tensért, etc.), stempélért, 's az áruportekaknak
ki és béhozattatásokért kell fizetni. A' nem
egyenes adókhoz adódtak még a' revoluzciónak
ideje alatt, nem lévén az addig valók elegenden-
dők, a' dohányért és portubákért, jádzó kártyá-
kért, arany és ezüst mivekért, 's több e' félékért
fizetendő adók, *droits rennis*, *összszetsátolt adók*
nevezete alatt, minthogy az előbbeniekhez tsa-
oltattak. Az egyenes adók állandók, a' nem

egyenesek pedig változandók, és most egy majd más okra nézvé mint a' Státus' szükségei kívánják, meg is szünhetnek.

„A' lévén a' Császár' fundamentomos feltétele az adóra nézve közönségesen, hogy az egyenes adót a' lehetőségig kevesíteni, és nem egyenes adó által pótolni kellessék, úgy találta a' dólgot, hogy a' nem egyenes adónak nevelésére egy igen jó mód leszen az, hogy a' portubáknak a' levél dohányból való fábrikáltatása, 's valamint a' dohánynak úgy a' portubáknak árultatása is, a' Státus' foglalatosságává (adminisztratúójává) rendeltessék. Egy ilyen adminisztrációnak a' neve *Regie*. A' dohány most az utóbbi esztendőkből, midőn azt bizonyos adónak letétele mellett minden árulhatta, sem volt oltsóbb, mint régebben, midőn az egész országbeli dohány és tobákárulás árendába volt adattatva. Sőt a' földmivelésre nézve is hasznosnak ítélte lenni a' Császár ezen dohány-adminisztrációnak felállítatását, minthogy a' dohányplántálók bizonyosan tudják, hogy fáradságoknak gyümölcset a' Státus béváltja. Mint feljebb mondatott, a' dohány és tobák, most, midőn minden árulhatta, sem volt oltsóbb, mint ennekelőtte, mikor árendába volt adva: a' Státus' kintse azonban még is tsak igen kevés hasznót vett-bé belőlle. A' *Regie* azt fogja tenni, hogy 80 millió Frank bé fog jöni belőlle, pedig a' nép ez által nem terheltetik, az Ország-lószéknek pedig eszköz leszen a' kezében arra, hogy az egyenes adót éppen annyival kissebbithesse, ha t. i. egyéb környülállások, hadakozás 's több e'félék, engedni fogják.

Elegyes Jegyzések.

Januárus 13-dikára viradó éjjel a' Cherburg-tól nem messze lévő vámosok a' hódnak világánál egy tsajkát szemlétték-meg, a' mellyen katonaruhás emberek ültek. Már éppen kisütni akarták ágyuikat; midőn a' hab éppen keresztül tsapott szegényeken. Nagy munkával tsakugyan megmentettek a' vámosok a' tsajkán lévő 12 emberek között 8-tzat, kiktől értékre esett, hogy ők Anglus fogságban lévő Hollandus hajós katonák lévén, az Anglusok között hadi szolgálatot vállaltak volt kéntelenségből, és most Jersei szigeten lévén örizeten az elszökésre alkalmatosságot találtak.

A' St. Quentini tsatórna, melly által a' Sequana vize a' Scheldével, következéskeppen Páris Hollandiával öszszetsatolódik, és a' melly a' Napoleont örök emlékezetebhelyheztető tárgyak között a' legnevezetesebbek közé tortozik, már egészen elkészült. Ezt az emlékeztető öszlopot, valamint sok más ilyeneket, Napoleon maga emelte magának.

A' Magyar Kurir közelébbi darabjának utolsó lapján fordúlt azon jegyzés elő, hogy a' szélesen kiterjedő Frantzia birodalom külömbkülömb tartományai között, olyanok is találtaknak, a' mellyekben nem Frantzia, hanem egyéb nyelvek beszéltenek. Ezek között említették a' Britannus és Bask (nem Baskir) nyelvek. Az elsőn az Alsó Bretagnei népnek nyelvét kell erteni, a' hol a' nép még ma sem a' Frantzia, hanem a' maga ösi nyelvén beszél. Hasanló a' Basques nevű vidéknek népe. E' Gascogne tartományában lakik, Labourd, Alsó Navarra,

és *Soule* nevű környékeken. Ez is meg tartotta mind ez eddig a' maga ősi nyelvét. — Mit kell az olyan országokról tartani, a' melyek nemzeti nyelveket megvetik, midőn azt látjuk, hogy 108 ezer emberből álló tartományotska, olyan birodalomban, mint a' Frantzia, a' melynek nyelve már tsak nem az egész esméretes, ennyi századodik meg tudta őseinek nyelvét tartani. —

Az úgy nevezett *Allgemeine Moden-Zeitung*, a' *Módik közönséges Ujsága* az undorodásnak egy igen ritka-módi példáját említi. Egy szeretetre méltó és férjét tökéletességgel szerető aszszony-ság a' borjú hústól annyira undorodott, hogy azt nem tsak nem ehette, hanem nem is nézhette. Akár miképpen volt készítve, ha megkostolta, azonnal rosszszúl lett tőlle. A' szagától is megbetegedett. Egyszer a' marha húslevet borjú húslével elegyítve tették eleibe. Alig kóstolta meg, kezei azonnal megmerevedtek, ábrázatiá meghalványodtak, és azonnal elhalt. Ez rettenetes nyilatkozások követték, és három nap szenvedette'képpen. A' férje úgy gondolkodott, hogy ha felesége' jelenlétében gyakran borjú húst eszik, azt lassanlassan az is meg szokja szenvedni, 's idővel talám meg is eheti. De igen reménsége ellen való következését szemlélte próbatételének, mivel végtére az aszszony férje eránt is olyan természeti undorodást kapott, hogy noha őtet külömben igen szerette, még is ha látta, éppen olyan rosszszúl lett tőlle, mint a' borjú hústól.

Frankofurtumból a' Ménus mellől Jan. 31-dikén így irtak: — „Tegnap 10 ágyuk érkeztek ide Moguntzia felől, és ma Hanaún által Szaksonia felé folytatták útjokat. A' következő napokon több ilyen szállítványok fognak még itt által menni.